

DUU-001-008302 Seat No. _____

M. J. M. C. (Sem. III) (CBCS) Examination

May / June - 2015

Science Communication

(New Course)

Faculty Code : 001

Subject Code : 008302

Time : $2\frac{1}{2}$ Hours]

[Total Marks : 70

- 1 કોઈ પણ એકનો ઉત્તર આપો : 14
- (1) વિજ્ઞાન પ્રત્યાયન એટલે શું ? આજના યુગમાં તેનું મહત્ત્વ સમજાવો.
- (2) વિજ્ઞાનની વિભાવના સ્પષ્ટ કરો. માનવજાતના વિકાસ (કલ્યાણ) માં વિજ્ઞાનનું પ્રદાન ચર્ચો.
- (3) ભારતને સંપૂર્ણ વિકસિત રાષ્ટ્ર બનાવવામાં વિજ્ઞાન સાક્ષરતાની ભૂમિકા સ્પષ્ટ કરો.
- 2 (અ) કોઈ પણ એકનો ઉત્તર આપો. 10
- (1) સામાજિક વિકાસમાં માધ્યમોનું પ્રદાન ચર્ચો.
- (2) વિજ્ઞાનલક્ષી પ્રત્યાયનના અવરોધો કયા છે ?
- (બ) કોઈ પણ એકનો ઉત્તર આપો. 10
- (1) ભારતમાં વિજ્ઞાનની લોકપ્રિયતા શા માટે ઓછી છે ?
- (2) વિજ્ઞાનલક્ષી પ્રત્યાયનના બંને પાસાંની છણાવટ કરો.
- 3 (અ) કોઈ પણ બેના ઉત્તર આપો. 10
- (1) વિજ્ઞાનના નિષ્ણાંત પત્રકારોનું શું મહત્ત્વ છે ?
- (2) 'અંધશ્રદ્ધાનું પ્રભુત્વ વિકાસમાં અવરોધરૂપ છે' ચર્ચા કરો.
- (3) વિજ્ઞાન પ્રત્યાયનમાં અંગ્રેજી અખબાર 'હિંદુ' નો અભિગમ સ્પષ્ટ કરો.
- (4) વિજ્ઞાણ માધ્યમોની ભૂમિકા કેવી છે ?

(બ) કોઈ પણ બેના ઉત્તર આપો. 10

- (1) સાયન્સ ફિક્શન વિશે નોંધ લખો.
- (2) 'ફૂલછાબ' અને 'ગુજરાત સમાચાર' ના વિજ્ઞાન પ્રત્યાયન વિશે નોંધ લખો.
- (3) વિજ્ઞાનના પ્રસાર માટે લોકમાધ્યમોનો ઉપયોગ જરૂરી છે ?
- (4) વિજ્ઞાન લેખન માટે તાલીમ જરૂરી છે ?

3 એક થી બે લીટીમાં ઉત્તર આપો. 6

- (1) બે સાયન્સ ફિક્શન લેખકોના નામ જણાવો.
- (2) રાજકોટના લોકવિજ્ઞાન કેન્દ્રનો પરિચય આપો.
- (3) 'સાયબર સફર' શું છે ?
- (4) કોણ 'અગ્નિપુત્રી' તરીકે વિખ્યાત છે ?
- (5) 'પ્રકૃતિ અને પ્રાણીજગત' પુસ્તક કોણે લખ્યું છે ?
- (6) ડૉ. સલીમઅલીનો પરિચય આપો.

5 કોઈ પણ દસ વિકલ્પોના ઉત્તર આપો. 10

- (1) 'સફારી' (અંગ્રેજી) નો સૌ પ્રથમ અંક ક્યારે બહાર પડ્યો ?
(A) 1994 (B) 1998
(C) 1995 (D) 1999
- (2) 'વિજ્ઞાન પ્રગતિ' ક્યારે શરૂ થયું ?
(A) 1950 (B) 1952
(C) 1955 (D) 1958
- (3) 'કરન્ટ સાયન્સ'ની સામયિકતા કેટલી છે ?
(A) સાપ્તાહિક (B) માસિક
(C) પાક્ષિક (D) ત્રિમાસિક

- (4) રિફ્રેન્સ રિયર્સ એન્ડ ડેવલપમેન્ટ ઓર્ગેનાઇઝેશન (ડી.આર.ડી.ઓ.) ની સ્થાપના ક્યારે થઈ ?
- (A) 1970 (B) 1967
(C) 1963 (D) 1958
- (5) વિશ્વમાં ડાયાબિટીસ ડે પ્રતિવર્ષ ક્યારે હોય છે ?
- (A) 10 ઓક્ટોબર (B) 14 નવેમ્બર
(C) 18 ડિસેમ્બર (D) 8 નવેમ્બર
- (6) 'વિજ્ઞાન ગંગા' ક્યારે શરૂ થયું હતું ?
- (A) 1988 (B) 1987
(C) 1990 (D) 1993
- (7) 'સાઈફન' પત્રિકા ક્યાંથી શરૂ થઈ હતી ?
- (A) દિલ્હી (B) બેંગ્લોર
(C) મદ્રાસ (D) મુંબઈ
- (8) 'દિવ્ય ભાસ્કર' માં 'વેવલેન્થ' કટાર કોણ લખે છે ?
- (A) કાંતિ ભટ્ટ (B) ચિંતન ભટ્ટ
(C) ડૉ. છાયા (D) કોઈ નહિ
- (9) પર્યાવરણના વિખ્યાત નિષ્ણાત કોણ છે ?
- (A) રશિમ મયૂર (B) ડૉ. સલીમઅલી
(C) ડૉ. નારલિકર (D) ડૉ. રાવલ
- (10) કયા નેતાએ 'જય વિજ્ઞાન' નો મંત્ર આપ્યો હતો ?
- (A) નહેરૂ (B) ઈન્દિરા ગાંધી
(C) બાજપાઈ (D) સરદાર પટેલ

(11) ਪੰਜਾਬੀ (ਗੁਰਮੁਖੀ) ਭਾਸ਼ਾમાં ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਥਰੀ ਪਤ੍ਰਿਕਾ ?

- (A) ਸੇਫਤ (B) ਵਿਜ਼ਾਨ ਪਰਿਯਯ
(C) ਅਵਨ੍ਰਿਤ (D) ਐਕ ਪੜਾ ਨਫਿ

(12) 'ਸਾਯਨਸ ਐਂਡ ਕਲ੍ਯਰ' ਕ੍ਯਾਰੇ ਸ਼ੁਰੂ ਥਯੁ ?

- (A) 1928 (B) 1940
(C) 1930 (D) 1935

ENGLISH VERSION

1 Answer any one

14

- (1) What is science communication ? Explain its importance in modern age.
- (2) Explain concept of science. What is contribution of science in welfare of mankind ?
- (3) Discuss role of science literacy in making India a fully developed nation.

2 (a) Answer any one

10

- (1) Discuss media's role in social development.
- (2) What are obstacles in science communication ?

(b) Answer any one

- (1) Why science is less popular in India ?
- (2) Discuss two dimensions of science communication.

- 3** (a) Answer any two **10**
- (1) What is the importance of science reporters ?
  - (2) 'Dominance of superstition is obstacle in development' discuss
  - (3) Write a note on English paper 'Hindu's attitude towards science communication.
  - (4) What is role of electronic media ?
- (b) Answer any two **10**
- (1) Write a note on science fiction
  - (2) Write a note on science communication of 'Phulchhab' and 'Gujarat Samachar'.
  - (3) Are folk media necessary for popularizing science ?
  - (4) Is training necessary for science writing ?
- 4** Answer in one to two lines : **6**
- (1) Name two science fiction writers
  - (2) Introduce Rajkot's community science centre
  - (3) What is 'Cyber safar'?
  - (4) Who is well-known as 'Agniputri'?
  - (5) Who has Written book 'Prakruti ne Pranjagat' ?
  - (6) Who is Dr. Salimali ?
- 5** Answer any ten MCQS: **10**
- (1) When was the very first issue of 'Safari' (English) was published ?
    - (A) 1994
    - (B) 1998
    - (C) 1995
    - (D) 1999
  - (2) When did 'Vigyan Pragti' begin ?
    - (A) 1950
    - (B) 1952
    - (C) 1955
    - (D) 1958

- (3) What is periodicity of 'current science' ?
(A) Weekly (B) Monthly
(C) Fortnightly (D) Quarterly
- (4) When was D.R.D.O. established ?
(A) 1970 (B) 1967
(C) 1963 (D) 1958
- (5) Which is world diabitis day ?
(A) 10 October (B) 14 November
(C) 18 December (D) 8 November
- (6) When did 'Vigyan Ganga' begin ?
(A) 1988 (B) 1987
(C) 1990 (D) 1993
- (7) From where 'Sifun' had started ?
(A) Delhi (B) Bangalore
(C) Madras (D) Mumbai
- (8) Who writes wavelength in 'Divya Bhaskar' ?
(A) Kanti Bhatt (B) Chintan Bhatt
(C) Dr. Chhaya (D) None
- (9) Who is a famous expert in environment ?
(A) Rashmi Mayur (B) Dr. Salimali
(C) Dr. Narlikar (D) Dr. Raval
- (10) Which leader gave slogan 'Jai Vigyan' ?
(A) Nehru (B) Indira Gandhi
(C) Vajpayee (D) Sardar patel

